

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Ряд досліджень присвячений виділенню тих чи інших видів самостійної навчальної роботи. Так, І. А. Рапопорт і Л. В. Макаренко виділяють наступні види самостійної роботи студентів: рецептивні (за зразком, за аналогією, реконструктивного характеру) і продуктивні (за зразком, за аналогією, реконструктивного характеру, творчого характеру) [4].

Аналіз досліджень проблем визначення сутності і специфіки самостійної роботи студентів з іноземної мови дозволив виділити психолого-педагогічні основи (положення) організації самостійної роботи студентів як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності.

Положення 1. Поряд з автономної навчальною роботою (самонавчання, самоосвіта) особистості самостійна робота студента – суть вчення (навчальна діяльність) – діяльність, спрямована на освоєння інших видів діяльності і на оволодіння самої навчальної діяльністю. При цьому автономну навчальну роботу ми розглядаємо як навчальну діяльність, організовану (керовану) особистістю, інституційно не пов'язаною з навчальним закладом.

Положення 2. Навчальна робота студента, в тому числі і самостійна (самостійна робота студентів), являє собою вид навчальної діяльності (навчальної роботи), організованої вищим навчальним закладом, коли розподіл навчальної діяльності (і дій) в часі і просторі (управління) здійснює викладач.

Положення 3. Навчальна робота студента включає аудиторну навчальну роботу, яка передбачає безпосередню взаємодію суб'єктів освітнього процесу (педагог – студент – студент) і поза аудиторну навчальну роботу (самостійна робота студентів), де така взаємодія здійснюється опосередковано.

Положення 4. Суб'єктом управління аудиторною навчальною роботою студента виступає вища (основна освітня програма, розклад, педагогічна діяльність викладача, методичні рекомендації); позааудиторною навчальною роботою студент управляє частково в області вибору місця, часу, методів і форм, пов'язаних з вирішенням конкретної навчальної задачі; автономна навчальна робота передбачає самостійне управління навчальною діяльністю всіх її компонентів – від визначення мети й цілепокладання до оцінки результатів. Положення 5. Між видами навчальної роботи існує тісний взаємозв'язок: організація навчальної роботи студентів в ході аудиторних занять, по суті, виступає організаційно-методичним супроводом самостійної роботи студентів, при цьому освоєння технології організації самостійної роботи служать мотиваційної і технологічною основою автономного навчання.

Таким чином, самостійна робота студента – самостійна навчальна діяльність студента, організована вищим навчальним закладом, тоб то розподіл діяльності (і дій) в часі і просторі здійснює викладач в межах цільового та контрольного-оцінного компонента освітнього процесу, спрямованого на формування іншомовної комунікативної компетентності. Проблема методичного забезпечення самостійної роботи студентів – це проблема розвитку його як суб'єкта навчальної діяльності, проблема формування самостійної навчальної діяльності студентів. При цьому змістовні аспекти педагогічної моделі визначаються особливостями структури іншомовної комунікативної компетентності.

Література

1. Галаев С., Александрова Н., Букушева А. Организация самостоятельной деятельности студентов с применением ДО // Высшее образование – 2007. – № 10. – С. 141-144.
2. Гиниятуллин И. А. Самостоятельная работа по практическому курсу иностранного языка // Иностранные языки в школе. – 1990. – № 1. – С. 74-79.
3. Таранчук Е. А. Организационно-педагогические условия формирования образовательной самостоятельности студентов педагогического вуза: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Е. Таранчук 13.00.08: Красноярск, 2008. – 24 с.
4. Рапопорт И. А., Макаренко Л. В. Самостоятельная работа как важное условие формирования мотивации учения школьников // Вопросы интенсификации обучения иностранным языкам в школе: сб. ст. Вып. 4: Самостоятельная работа школьников по иностранному языку. – М.: Изд-во НИИ школ МО РСФСР, 1986.

ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Каразоглю (Геділ) Фатьма

Університету Ушинського, Туреччина

У зв'язку з розвитком процесів глобалізації питання міжкультурної взаємодії та взаєморозуміння народів набувають геополітичного характеру. У навчальний план педагогічного вишу в останнє десятиліття уведений предмет «Етнопедagogика», проте його викладання пов'язано

із низкою труднощів. Етнокультурна проблематика складна, багато її понять недостатньо розроблено, незважаючи на те, що в кінці ХХ століття науки, які вивчають етнічні проблеми, активно розвивалися. Окремі галузі етнокультури є предметом дослідження багатьох наук: різних гілок етнології, фольклористики, мистецтвознавства, етнопедагогіки, етнопсихології та ін. Багатогранність, поліскладність етнокультури, синкретичної за своєю природою, пояснює перетин дослідницьких інтересів, підходів, методів різних наук [2].

Одним з компонентів культурного поля особистості повинна стати етнокультурна компетентність. Вона може бути моноетнічною і поліетнічною за ступенем відкритості (її протилежність – замкнутість). За структурною складністю можна виділити три види етнокультурної компетентності: приватна (конкретна, пов'язана зі знаннями та досвідом оволодіння однією з галузей етнокультури), комплексна (спрямована на кілька галузей) і цілісна (що охоплює всі галузі етнокультури, розмикати рамки однієї культури, вільно зіставляє різні етнокультури). Особистість може володіти видами компетентності на різних рівнях (низькому, середньому, високому). Метою етнокультурної освіти є формування цілісної етнокультурної компетентності, що поєднує моноетнічну глибину і поліетнічну широту осягнення етнокультур [1].

Складнощі реалізації задуму з підготовки педагогів-фахівців етнокультурного профілю, пов'язано з постійним скороченням контингенту і годин за навчальними планами, викликали до життя новий підхід – створення інтеграційних курсів, в яких етнокультура представлена як явище системне і багатовимірне, також пов'язане з проблемами етнопедагогіки.

В даний час на відділенні дошкільної освіти приватні аспекти етнокультурної компетентності вирішуються при освоєнні базових курсів з літератури, української мови, методики музичного виховання, образотворчого мистецтва, художньої праці. Цілісний підхід може бути реалізований при вивченні етнопедагогіки, що виявляє можливості народної педагогіки у вихованні, навчанні, розвитку дитини. Але ведення цього предмета властивий теоретичний ракурс. Гнучке поєднання теоретичних і практичних методів, гармонізація різних аспектів у формуванні етнокультурної компетентності вимагає консолідації викладачів різних дисциплін.

На ряді занять з методики музичного виховання за авторським варіантом програми студенти зверталися до етнокультури як до цілісного явища з етнопедагогічної складової всередині неї. Вони знайомляться зі структурною моделлю етнокультури, з родами та жанрами фольклору, зі святами народного календаря, освоюють прості народні пісні та хороводи, простежують етнокультурний компонент у професійній музиці в зіставленні з іншими видами мистецтва. Серед завдань для педпрактики і для заліку – сценарні розробки занять або форм роботи етнокультурного змісту. За допомогою комплексного впливу засобів народної культури, освоєння її синкретичної природи, взаємозв'язків матеріальних і духовних компонентів, за допомогою активного включення художньої діяльності в структуру занять формується етнокультурна компетентність майбутніх вихователів дошкільних закладів. Рівень етнокультурної компетентності визначався за сукупністю показників: мотиваційного, аксиологічного, емоційно-естетичного (що виявляє ступінь емоційного відгуку при сприйнятті творів народної творчості), когнітивного (що свідчить про рівень знань про народну культуру різних видів і регіонів), операційного і творчого (що відображає ступінь володіння художнім досвідом в галузі етнокультури). В ході моніторингу було виявлено, що рівень компетентності різних видів у студентів підвищився від низького (на початку навчання методичним дисциплін) до середнього рівня (в кінці року).

Обов'язковою умовою етнокультурної освіти є єдність теоретичних знань, їх практичного освоєння і придбання художнього досвіду. На практичних заняттях студенти вивчали і співали пісні різних жанрів, дізнавалися про різні види народної хореографії. Вивчення обрядів, етноетикету поєднується з методом моделювання побутових і обрядових ситуацій. Знайомство з декоративно-прикладним мистецтвом супроводжувалося спробами щось виготовити своїми руками в народному стилі. Найбільш просте завдання – зліпити пташок і розфарбувати їх у стилі глиняної іграшки. Це доступне завдання майбутні педагоги згодом легко можуть провести з дітьми при підготовці свята, присвяченого обряду зустрічі весни. Більш складні види декоративно-прикладного мистецтва – розпис по дереву, плетіння з берести і лози, гончарне мистецтво, форми ткацтва, вишивки, мережеплетіння – вимагають особливих знань, умінь, матеріалів. За результатами експерименту, що проводився на факультеті дошкільної педагогіки та психології, визначилися шляхи підвищення етнокультурної компетентності. Це – розширення етнокультурного компонента в змісті конкретної навчальної дисципліни, розробка спеціальних курсів етнокультурного змісту, а також системи курсів, взаємопов'язаних між собою, застосування в освоєнні етнокультурного матеріалу методу моделювання і методичного підходу всередині предмета і в міжпредметній взаємодії, націленість на практичну реалізацію набутих знань, вміння і досвіду у своїй майбутній роботі. В процесі навчання різноманітна етнокультурна інформація зіставляється, включається в потік розвитку світової культури. Все це сприяє формуванню у студентів здорового почуття патріотизму, любові до вітчизняної культури в балансі з розумінням і повагою до культур інших народів, що є умовою толерантних відносин в міжетнічних контактах, необхідних в сучасному поліетнічному суспільстві.

Література

1. Гукаленко О. В. Поликультурное образовательное пространство как среда поддержки и защиты личности учащихся / О. В. Гукаленко. – Тирасполь: РИОПГУ, 2000. – 82 с.
2. Лощенова І. Ф. Розвиток ідеї полікультурного виховання у світовій педагогічній думці // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 1-2. – С. 73.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВВЕДЕННЯ В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗА НАПРЯМОМ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА» УЧБОВОГО КУРСУ «СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА ДІТЯМ З КОМПЛЕКСНИМИ ПОРУШЕННЯМИ У РОЗВИТКУ»

Ковиліна В. Г.

Університет Ушинського, Україна

Перетворення, що відбуваються в нашій країні і у всьому світі, не могли не торкнутися і спеціальної педагогіки. Зумовлені вони відношенням, що в останні роки змінилося до виділення категорій дітей з відхиленнями в психофізіологічному розвитку, зокрема до дітей, яких не можна віднести ні до однієї з відомих категорій внаслідок поєднання різних порушень первинного характеру, тобто до тих випадків, коли ми маємо справу з складними порушеннями в розвитку. У ряді наукових публікацій і нормативних документів «складні порушення» позначаються як «комплексні порушення» і як синонім використовується також поняття «Множинні порушення», коли виявляється наявність не менше трьох первинних дефектів у розвитку дитини [1; 2].

Одним із стратегічних напрямів сучасної спеціальної педагогіки є створення єдиної системи корекційної допомоги дітям, що мають комплексні порушення. Навчання і виховання таких дітей – актуальна, недосліджена і майже складна проблема спеціальної педагогіки, а разом з тим, практична потреба у вивченні і визначенні освітніх можливостей дітей з складними (комплексними) порушеннями, а також розробка адекватної системи їх соціалізації вельми велика.

Складність структури дефекту і значна неоднорідність контингенту дітей, що мають комплексні порушення, обумовлюють актуальність та необхідність подальших досліджень по вивченню всебічних сторін їх психофізіологічного розвитку і створення єдиної науково-методологічної бази (педагогічної, психологічної, медичної), в якій знайшла би відображення скоординована взаємодія фахівців різного профілю по розробці адекватних заходів надання кваліфікованої корекційної медико-психолого-педагогічної допомоги кожній дитині, що має поєднання різних первинних дефектів. Вищезазначене актуалізує необхідність введення учбового курсу «Спеціальна педагогічна допомога дітям з комплексними порушеннями в розвитку» для студентів за напрямком «Дошкільна освіта», «Корекційна педагогіка», «Практична психологія».

Основними завданнями наукового напрямку що до розробки адекватних заходів розвиваючого навчання для дітей з комплексними порушеннями психофізіологічного розвитку є вирішення наступних актуальних питань:

1. Виявлення та уточнення характеру ураження сенсорних систем мозку з визначенням ступеню порушень зорових, слухових, психомоторних та когнітивних функцій;
2. Комплексна оцінка індивідуальних особливостей психічного і фізичного розвитку дитини з метою визначення ступеню відхилень від нормативних траєкторій психофізіологічного розвитку;
3. Теоретичне обґрунтування і розробка методологічних засад що до створення системи комплексної спеціально організованої педагогічної допомоги при навчанні та вихованні дітей зі складними дефектами розвитку;
4. Визначення принципів і методів проведення адаптативної корекції у дітей з комплексними порушеннями психофізіологічного розвитку.
5. Розробка науково обґрунтованих за змістом методичних матеріалів (програм, учбових планів) для впровадження в навчально-виховний процес спеціальних освітніх закладів.
6. Розробка принципів просвітницької та консультативної роботи з батьками і оточуючими проблемну дитину дорослими в плані їх підготовки до надання спеціальної педагогічної допомоги дітям з комплексними порушеннями розвитку, не обмежуючи реабілітаційну роботу тільки медичними засобами та заходами.
7. Оволодіння методологічними прийомами що до етики роботи з проблемними дітьми та їх батьками, а також вдосконалення компетентності при вирішенні актуальних та складних задач розвиваючого навчання для дітей зі складними дефектами.

Мета учбового курсу «Спеціальна педагогічна допомога дітям з комплексними порушеннями в розвитку» – надання студентам певного об'єму науково-теоретичних, методологічних і практичних знань які узагальнюють сучасні здобутки з проблеми складних порушень психофізіологічного розвитку дітей, озброєння їх підходами до організації спеціальної педагогічної допомоги дітям даної категорії.